

Aslan Yılmaz, Hanzade (2019). "Romantik İlişkilerde İzlenim Ayarlamacılığı ve Özbilinç: Yatırım Modeli Üzerine Bir İnceleme". *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 20, S. 36, s. 391-423.

DOI: 10.21550/sosbilder.463782

ROMANTİK İLİŞKİLERDE İZLENİM AYARLAMACILIĞI VE ÖZBİLİNÇ: YATIRIM MODELİ ÜZERİNE BİR İNCELEME*

Hanzade ASLAN YILMAZ**

Gönderim Tarihi: Eylül 2018

Kabul Tarihi: Ocak 2019

ÖZET

Araştırmada Yatırım Modeli unsurları olan ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı değişkenleri, izlenim ayarlamacılığı, özbilinç ölçeğinin alt boyutları olan stil bilinçliliği, görünüm bilinçliliği, kendini düşünme, içsel öz farkındalık, sosyal kaygı boyutları ve konuyla alakalı bazı kişisel değişkenler kullanılarak aşamalı regresyon analizi ile yordanmıştır. Araştırmada kullanılan değişkenler cinsiyet ve medeni duruma ilişkin farklar açısından da incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bazı sonuçlar izlenim ayarlamacılığının ilişki doyumunu negatif, seçeneklerin niteliğini değerlendirmeyi pozitif; stil bilinçliliğinin seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı pozitif, içsel öz farkındalığın ilişki doyumunu ve seçeneklerin niteliğini değerlendirmeyi pozitif olarak yordadığıdır. Erkeklerin partnerleriyle ilişkilerinde ve genelde daha yüksek izlenim ayarlamacılar oldukları, seçeneklerin niteliğini daha olumlu değerlendirdikleri, kadınların ise ilişki doyumunu puanlarının daha yüksek oldukları görülmüştür. Bulgular literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yatırım Modeli, yakın ilişkiler, izlenim ayarlamacılığı, özbilinç

* Bu makale oluşturulurken yazarın doktora tezinden bazı kısımlar kullanılmıştır. Tezin akademik danışmanı Sayın Prof. Dr. Selim Hovardaoğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

** Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, hanzadeaslan@mu.edu.tr

Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi
Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Social Sciences
Cilt: 20 Sayı: 36 / Volume: 20 Issue: 36

Self-Monitoring and Self-Consciousness in Romantic Relationships: An Analysis on Investment Model

ABSTRACT

In this study the components of Investment Model (relationship satisfaction, quality of alternatives, relationship investment) are predicted by self-monitoring, the components of self-consciousness (style consciousness, appearance consciousness, self-reflectiveness, internal self-awareness, social anxiousness) and some relational variables by using hierarchic regression analysis. The variables used in the analysis are also examined in terms of gender and marital status differences. Some of the results of the analysis show that, self-monitoring predicts relationship satisfaction positively, quality of alternatives negatively; style consciousness predicts quality of alternatives and relationship investment positively, internal self-awareness predicts relationship satisfaction and quality of alternatives positively. Men are higher in self-monitoring both generally and in their relationship with their partners and they evaluate quality of alternatives positively. Women score higher in relationship satisfaction. The results are discussed within the frame of the literature.

Key words: *Investment Model, close relationships, self-monitoring, self-consciousness*

Giriş

Kişilerarası ilişkiler ve benlik konusunda yapılan araştırmalar incelendiğinde, benliğin kişilerarası ilişkileri etkilediğini savunan bazı yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Bu yaklaşımlardan bazılarının özdüzenleme (Finkel vd. 2001; Rawn vd. 2006: 21), özkontrol (Rusbult vd. 1991), hedefler (Fitzsimons 2006), Değerlendirmeci Organizasyon Kuramı (Showers 1992; 1995; 2002; Showers vd. 1999: 968), Kendini Doğrulama Kuramı (Swann Jr. 1990), kişisel özellikler (Campbell vd. 2006; Park vd. 2006: 85) örtük kişilik kuramları (Knee vd. 2006), Bağlanma Kuramı (Bowlby 1969; 1973; 1980; 1988) olduğu görülmektedir.

Benliğe ilişkin unsurların kişilerarası ilişkilere olan etkilerinde “özdüzenleme”nin önemli bir kavram olduğu; kişilerarası ilişkilerin benliğe etkileri açıklanırken ise sosyal bağlar kurmanın önemine

(Allport 1943; 1955; Cooley 1902; Mead 1934; Şerif vd. 1956) vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada Thibaut ve Kelley'nin (1959) Karşılıklı Bağımlılık Kuramı'nı (sosyal mübadele yaklaşımını) temel alan Yatırım Modeli (Rusbult 1980), özdüzenlemeyi temel alan izlenim ayarlamacılığı değişkenleri ile izlenim ayarlamacılığına benzerliği nedeniyle "özbilinç" değişkenleri ve konuya ilişkin ilişkisel değişkenler ele alınmıştır.

Thibaut ve Kelley'nin (1959) Sosyal Mübadele Kuramı'nın 4 unsuru vardır. Bunlar, karşılaştırma düzeyi, seçenekler için karşılaştırma düzeyi, ödüller ve bedellerdir. Ödüller ilişkinin memnun edici sonuçlarına, bedeller ilişki için katlanılması gerekenlere, karşılaştırma düzeyi ise ilişkiden beklentilere karşılık gelmektedir. Rusbult (1988), Thibaut ve Kelley'nin kuramına "yatırım" unsurunu da eklemiştir. Rusbult'a (1988) göre bir ilişkide bağlanımı belirleyen üç faktör vardır. Bunlar ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımıdır. İlişki doyumu ilişkiden duyulan memnuniyeti, seçeneklerin niteliğini değerlendirme arkadaşlarla, aileyle vakit geçirmek yalnız olmak ya da başka bir ilişki gibi mevcut ilişki dışındaki seçenekleri, ilişki yatırımı ise ilişki için harcanan zaman, ortak arkadaşlar, hediyeler, kendini açmak, ortak yatırımlar v.b. ifade etmektedir.

Rusbult'un yatırım modelinin unsurları olan ve bir ilişkinin istikrarını belirleyen ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı hakkında bugüne kadar yapılan araştırmalar, bu unsurların bazı kişisel özelliklerle ilişkili olduğunu göstermiştir (Rusbult vd. 1998). İzlenim ayarlamacılığı bu değişkenler arasında yer alsada, bu konuda yeterli sayıda çalışma yoktur. İzlenim ayarlamacılığı ile yakından ilişkili bulunan, pek çok araştırmada bazı boyutları birbirine benzetilen ve yakın ilişkilerle ilişkisinin incelenmesinin tavsiye edildiği (Clark vd. 1988: 650) bir diğer kişilik özelliği olan özbilincin yatırım modeli ile ilişkilerini doğrudan bir şekilde inceleyen araştırmalara ise rastlanmamıştır.

Literatürde, bir kişinin diğer insanların varlığında davranışlarını düzenlemesi durumu için bazen izlenim yönetimi (impression management), bazen benlik sunumu (self-presentation) ifadeleri kullanıldığı görülmektedir. İzlenim ayarlamacılığı (self-monitoring) ise Snyder'in (1974: 526) sosyal ortama uyum sağlamak için kişinin benlik sunumunu düzenlemesi davranışı için kullandığı ifadedir. Snyder (1974: 526) izlenim ayarlamacılığını “içsel gözlem ve sosyal uygunluk doğrultusunda özdenetim” olarak tanımlamıştır. Snyder'a (1974) göre, bazı insanlar sosyal verileri, bazı insanlarsa kendi tecrübelerini daha çok kullanmaktadırlar.

Özbilinç ise Fenigstein'a (1979) göre kişinin benliğinin “sosyal bir nesne” olarak farkında olmasıdır ve bu nesne diğerlerinin değerlendirmesine açıktır. Fenigstein (1979: 75) bir kişinin diğerlerinin varlığında özbilinçli olduğunu belirtmiştir. Fenigstein, Scheier ve Buss'a (1975) göre ise özbilinç “dikkatin benliğe yönlendirilmesi”dir. Bazı araştırmacılar (Buss 1980, Edelman 1981'den; Buss vd. 1976; Fenigstein vd. 1975) özfarkındalığı bir durum, özbilinci bir kişilik özelliği olarak tanımlamışlardır.

Özbilincin boyutlarından söz eden araştırmacılar olduğu görülmektedir. Örneğin özel (private), genel (public) ve sosyal kaygı boyutlarından (Fenigstein vd. 1975), ayrıca özel özbilincin “kendini düşünme” ve “içsel özfarkındalık” boyutları olduğundan söz edilmiştir (Burnkrant vd. 1984). Mittal ve Balasubramanian'a göre ise (1987) özbilincin 5 boyutu vardır. Bu boyutlar özel özbilinç başlığı altında kendini düşünme (self-reflectiveness), içsel özfarkındalık (internal state awareness), genel özbilinç başlığı altında stil bilinçliliği (style consciousness), görünüm bilinçliliği (appearance consciousness) boyutları ve sosyal kaygı boyutudur. Kendini düşünme boyutu, kişinin düşleri ve çocukluk deneyimleriyle ilgiliyken, içsel özfarkındalıkla fiziksel ve duygusal farkındalık kastedilmektedir. Kişinin davranışları ve tarzı hakkındaki bilinçliliği stil bilinçliliği, dış görüntüsünün farkındalığı ise görünüm bilinçliliği olarak tanımlanmıştır.

Araştırmada ele alınan değişkenler açısından literatüre bakıldığında, istisnalarla birlikte, genel olarak bazı eğilimler olduğu söylenebilir. Yakın ilişkilerinde kadınların ve evlilerin daha yüksek ilişki doyumuna ve yatırımına sahip olduğu (Rusbult vd. 1986), ilişki doyumunun yaşla (Bookwala vd. 2004; Levenson vd. 1993; Weinstein vd. 2010) ve ilişki süresiyle (Rusbult 1983) arttığı görülmektedir. Evlilerin seçeneklerin niteliğini daha az değerlendirdiği (Rusbult vd. 1986; Sprecher 1988), daha fazla değerlendirenlerin ise erkekler olduğu (Lee vd. 2003), flört edenlerin ise seçenekleri en fazla değerlendiren grup olduğu (Büyükşahin vd. 2007; Sprecher 1988) yönünde bulgular bulunmaktadır. İlişkiye duyulan güvenle, ilişki doyumunun aynı yönde ilişkili olduğu (Rusbult vd. 1998), ilişkilerinin süreceğine ilişkin olarak flört edenlerin beklentilerinin evlilerinkine kıyasla daha düşük olduğu (Büyükşahin 2006), flört edenlerin ilişkilerinde kendilerini daha az güvende hissettikleri (Büyükşahin 2006), kadınların ilişkinin sürmesine ilişkin beklentilerinin, ilişkiye bağlılıklarının ilişkinin niteliğini olumlu değerlendirmelerinin, ilişkiyi önemli bulma düzeylerinin ve ilişkideki mutluluklarının daha yüksek olduğu (Bilecen 2007; Büyükşahin 2006) görülmektedir.

Cole'un (2001: 107) araştırması ilişkide partnerlerin birbirlerine tam olarak açık olmadıklarını gösterirken, en ciddi yalanların en yakın ilişkide olunanlara söylendiği ve genellikle ilişkiyi koruma amaçlı olduğu (DePaulo vd. 2004: 149) görülmektedir. İzlenim ayarlamacılığını erkeklerin daha fazla gösterdiği (Büyükşahin Sunal vd. 2011; Haferkamp 1991) görülürken, ilişkilerinde sorun yaşayan kişilerin izlenim ayarlamacılığı düzeyinin daha yüksek olduğu (Büyükşahin Sunal vd. 2011) ve izlenim ayarlamacılığı ile ilişki doyumunu arasında olumsuz bir ilişki olduğu yönünde bulgular bulunmaktadır (Day vd. 2002). Aynı zamanda izlenim ayarlamacılığı yüksek bireylerin gençler olduğu görülmektedir (Day vd. 2002).

Literatürde genel özbilincin genellikle yüksek izlenim ayarlamacılığı ile, özel özbilincin ise düşük izlenim ayarlamacılığı ile

benzer özellikler gösterdiği (Buss vd. 1984; Fenigstein 1979; Reno vd. 1992; Schlenker vd. 1990; Tunnel 1984; Webb vd. 1989), yüksek izlenim ayarlamacıların genel öz farkındalıktan ve düşük izlenim ayarlamacıların özel öz farkındalıktan etkilendiği (Webb vd. 1989) öne sürülmüştür. Özbilinç ölçekleri açısından çoğunlukla cinsiyet farkına rastlanmadığı (Fenigstein vd. 1975; Rugancı 1995) görülmektedir. Sosyal kaygının ise romantik ilişkilere olumsuz etkisinin olduğu (Wenzel vd. 2005) görülmektedir.

Ülkemizde, romantik ilişkiler açısından yatırım modeli ve benliğe ilişkin unsurlar arasındaki ilişkileri konu alan araştırmalara ihtiyaç olduğu görülmüştür. Bu çalışmada ise benliğe ilişkin olarak izlenim ayarlamacılığı ve özbilinç değişkenleri seçilmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Yöntem

Araştırmanın amacı Yatırım Modeli unsurlarından ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı değişkenlerinin yordanmasıdır. Ayrıca araştırma kapsamındaki değişkenler için cinsiyet ve medeni durumun temel ve ortak etkileri araştırılmıştır.

Araştırma kapsamında pek çok değişken ele alınmıştır. Değişkenlere ilişkin özet Tablo 1’de sunulmuş olup, değişkenlerden bu tablodaki numaraları ile söz edilmiştir.

Tablo 1. Araştırmada ele alınan değişkenlere ilişkin özet tablo

Değişken no.	Değişken
1	Partnerinize, ilişkinizi olumlu etkileyeceğini düşünerek beyaz yalanlar söylediyiniz olur mu?
2	Partnerinize, duygularınızı daha iyi ifade edebilmek için abartarak aktardığınız olur mu?
3	Partnerinize, yanlış anlaşılacağınızı düşündüğünüz için durumu başka bir şekilde aktardığınız olur mu?
4	Partnerinize, o anki duygularınızı gizleyebilmek için, tepkisiz ya da ifadesiz göründüğünüz olur mu?

-
- 5 Partnerinize, o anki duygularınızı gizleyebilmek için, uygun bir duyguyu yaşıyormuş gibi görüdüğünüz olur mu?
 - 6 Partnerinize, tepkisiz görünmenin uygun olmadığını düşündüğünüz için bazı duyguları yaşıyormuş gibi görüdüğünüz olur mu?
 - 7 Şu anda yaşadığınız ilişkinin ne kadar sürmesini bekliyorsunuz?
 - 8 Bu ilişkiye ne kadar bağlısınız?
 - 9 Birlikte olduğunuz kişiyi fiziksel olarak ne kadar çekici buluyorsunuz?
 - 10 İlişkinizin niteliğini nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - 11 İlişkinizde ne derece sorun yaşıyorsunuz?
 - 12 Bu ilişkide ne derece kendinizi güvende hissediyorsunuz?
 - 13 Ne sıklıkla ilişkinize hiç başlamamış olmak istiyorsunuz?
 - 14 Şu anda yaşadığınız ilişkiyi ne kadar önemli buluyorsunuz?
 - 15 Partnerinizle ne kadar mutlusunuz?
 - 16 İlişki Doyumu
 - 17 Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme
 - 18 İlişki yatırımı
 - 19 İzlenim ayarlamacılığı
 - 20 Stil bilinçliliği
 - 21 Görünüm bilinçliliği
 - 22 Kendini düşünme
 - 23 İçsel öz farkındalık
 - 24 Sosyal kaygı
-

Araştırmaya ilişkin denencelerin medeni durum ve cinsiyet açısından özetlenmiş şekli Tablo 2’de verilmiştir. Sütunlarda yer alan

cinsiyet ya da medeni durum statüsü, ilgili değişken için hangi grubun daha yüksek puana sahip olacağına ilişkin beklentiyi ifade etmektedir.

Tablo 2. Araştırma Denencelerinin Medeni Durum ve Cinsiyet Açısından Özeti

Değişken no.	Cinsiyet	Medeni Durum
1	Erkek	Evli Olmayan
2	Erkek	Evli Olmayan
3	Erkek	Evli Olmayan
4	Erkek	Evli Olmayan
5	Erkek	Evli Olmayan
6	Erkek	Evli Olmayan
7	Kadın	Evli
8	Kadın	Evli
9	Fark Yok	Evli
10	Kadın	Evli
11	Fark Yok	Fark Yok
12	Fark Yok	Evli
13	Erkek	Fark Yok
14	Kadın	Evli
15	Kadın	Evli
16	Kadın	Evli
17	Erkek	Evli Olmayan
18	Kadın	Evli
19	Erkek	Evli Olmayan
20	Fark Yok	Evli Olmayan
21	Fark Yok	Evli Olmayan
22	Fark Yok	Evli
23	Fark Yok	Evli
24	Fark Yok	Fark Yok

Araştırmanın denenceleri, ele alınan değişkenlerin Yatırım Modeli'ne ilişkin unsurları ne yönde etkileyeceği açısından Tablo 3'te

özetlenmiştir. Tabloda “pozitif” işareti, ilgili değişkenin Yatırım Modeline ilişkin unsurunu pozitif yönde yordaması, “negatif” ifadesi ise negatif yönde yordaması beklentisini ifade etmektedir.

Tablo 3. Araştırma Denencelerinin Yatırım modeli unsurlarını yordaması açısından özeti

Değişken no.	İlişki Doyumu	Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme	İlişki Yatırımı
1	Negatif	Pozitif	Negatif
2	Negatif	Pozitif	Negatif
3	Negatif	Pozitif	Negatif
4	Negatif	Pozitif	Negatif
5	Negatif	Pozitif	Negatif
6	Negatif	Pozitif	Negatif
7	Pozitif	Negatif	Pozitif
8	Pozitif	Negatif	Pozitif
9	Pozitif	Negatif	Pozitif
10	Pozitif	Negatif	Pozitif
11	Negatif	Pozitif	Negatif
12	Pozitif	Negatif	Pozitif
13	Negatif	Pozitif	Negatif
14	Pozitif	Negatif	Pozitif
15	Pozitif	Negatif	Pozitif
19	Negatif	Pozitif	Negatif
20	Negatif	Pozitif	Negatif
21	Negatif	Pozitif	Negatif
22	Pozitif	Negatif	Pozitif
23	Pozitif	Negatif	Pozitif
24	Negatif	Negatif	Negatif

Araştırmaya evli veya evli olmayan ancak romantik ilişkisi olan 472 katılımcı katılmıştır. Veriler 442 katılımcıdan www.onlineanket.gen.tr adresi kullanılarak, 30 katılımcıdan kâğıt halindeki formlardan toplanmıştır. Sorulara verilen yanıtların doğruluğunu temin edebilmek için katılımcılardan isimleri

alınmamıştır. Ayrıca web üzerinden doldurulan anketlerin kim tarafından ya da hangi bilgisayardan doldurulduğu görülememektedir.

Katılımcıların % 50'si erkek, % 50'si kadındır. Yaş ortalamaları 32.14 (S =7.67) olup, yaş aralığı 18 ile 66 arasındadır. Katılımcıların ilişki süresinin aralığı 1 hafta ile 37 yıl 9 ay arasındadır. Ortalaması ay olarak 62.69'dur (S=79.98). Katılımcılardan 140 kişi lisansüstü, 277 kişi üniversite ve 55 kişi lise ve altı düzeyinde eğitime sahiptir.

Araştırmada ele alınan değişkenlerin ortalamaları arasında anlamlı farklar olup olmadığını belirlemek için verilere, yaş ve ilişki süresi değişkenlerinin etkisi kontrol altına alınarak, medeni durum (2) x cinsiyet (2) çok değişkenli varyans analizi (MANCOVA) uygulanmıştır. İlişki istikrarı ölçeğinin alt ölçekleri olan ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı değişkenleri, diğer değişkenlerce aşamalı regresyon yöntemi ile yordanmıştır.

Araştırmada kullanılan sorular/ölçekler için etik kurul onayı alınmış olup, bunlar hakkında bilgi aşağıdaki gibidir:

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda katılımcılara yaş, cinsiyet, eğitim, ilişki durumu gibi sorularla birlikte Snyder'in (1974) izlenim ayarlamacılığının amaçlarına ilişkin belirlediği maddeler doğrultusunda üretilen 5 soru sorulmuş olup, bu sorular Tablo 1'de 2, 3, 4, 5, 6 numaralı değişkenler olarak sıralanmıştır. Katılımcılara sorulan diğer sorular Tablo 1'de 1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 numaralı değişkenler olarak sıralanmıştır.

İlişki İstikrarı Ölçeği

İlişki istikrarı ölçeği, Rusbult, Martz ve Agnew (1998) tarafından geliştirilen, Türkçeye Büyükşahin, Hasta ve Hovardaoğlu (2005) tarafından uyarlanan bir ölçektir. Bağlanımı ölçmek amacıyla geliştirilmiş olup, üç alt ölçeği bulunmaktadır. Bu ölçekler, ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımıdır.

Ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği Büyükşahin, Hasta ve Hovardaoğlu (2005) tarafından sınanmış olup, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği kısa formuyla (Büyükşahin vd. 2004; Hendrick vd. 1998) korelasyonlarının -.45-.67 arasında olduğu bildirilmiştir. İlişki Doyumu alt ölçeğinin Cronbach alfa katsayısının .90, Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme Alt Ölçeğinin .84, İlişki Yatırımı Ölçeğinin ise .84 olduğu, bu ölçeklerin aynı sırayla iki yarım güvenilirliği .84, .71., .78'dir (Büyükşahin vd. 2005).

Kendini Ayarlama Ölçeği

Bu araştırmada Bacanlı (1990) tarafından Türkçeye uyarlanan Synder'in (1974) izlenim ayarlamacılığı ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 20 sorudan oluşmaktadır ve doğru-yanlış olmak üzere iki seçenektir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe izlenim ayarlamacılığı artmaktadır (Bacanlı 1990). Analizler sırasında katılımcılar yüksek ve düşük izlenim ayarlamacılar olarak sınıflandırıldığında, Snyder'in (1974) çalışmasında uyguladığı yöntem örnek alınarak medyan temel alınmıştır. Bacanlı (1990) ölçeğin iç tutarlılık katsayısını KR-20 tekniği ile .63, iki yarım güvenilirliğini .70, test tekrart test güvenilirliğini .79 olarak bildirmiştir.

Özbilinç Ölçeği

Bu çalışmada kullanılan ölçeğin (Akın vd. 2007) ilk çıkış noktası Fenigstein, Scheier ve Buss (1975) tarafından geliştiren 23 maddelik, genel özbilinç, özel özbilinç ve sosyal kaygıyı ölçen özbilinç ölçeğidir. Burnkrant ve Page (1984) tarafından bu ölçeğin 5 maddesi elenmiş ve özel özbilinç boyutu kendini yansıtma ve içsel durum farkındalığı boyutları olarak sınıflandırılmıştır. Ardından Mittal ve Balasubramanian (1987) tarafından uyarlanan 19 maddelik, beş alt ölçekli bu özbilinç ölçeği Türkçe'ye Akın, Abacı ve Öveç (2007) tarafından uyarlanmıştır. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği kendini düşünme alt boyutunda .94, içsel öz farkındalık alt boyutunda .92, stil bilinçliliği alt boyutunda .96, görünüm bilinçliliği alt boyutunda .91,

sosyal kaygı alt boyutunda .94 olduğu; açımlayıcı faktör analizinde ise % 68 açıklayıcılıkla, faktör yükleri .40-.87 arasında olan 5 faktörlü yapı elde edildiği bildirilmiştir (Akın vd. 2007).

Bulgular

Araştırmada ortalamalar arası farkları belirlemek amacıyla çok değişkenli katışık varyans analizi (medeni durum(2)x cinsiyet(2)) kullanılmıştır. Yaşa (Wilks' $\lambda = .86$, $F(24, 443) = 3.12$, $p < .05$) ve ilişki süresine (Wilks' $\lambda = .89$, $F(24, 443) = 2.23$, $p < .05$) ilişkin sonuçlar, bu değişkenlerin bağımlı değişken ölçümlerinde anlamlı farklılıklar yarattığını göstermektedir. Bu nedenle yaş ve ilişki süresi değişkenleri kontrol altına alınmıştır.

Değişkenlere ilişkin bulgular medeni durum ve cinsiyete ilişkin temel ve ortak etkiler açısından Tablo 4'te özetlenmiştir. İlişkisel değişkenlere, İlişki İstikrarı Ölçekleri alt boyutlarına, Kendini Ayarlama Ölçeği puanlarına ve Özbilinç Ölçeği alt boyutlarına uygulanan çok değişkenli varyans analizine (MANCOVA) ilişkin anlamlı olan F değerleri, Eta kare değerleri, hata varyansları tabloda sunulmuştur.

Tabloda sadece anlamlı değerler raporlanmıştır. Ayrıca “Yorum” sütununda yer alan cinsiyet ya da medeni durum statüsü, ilgili değişken için hangi grubun daha anlamlı olarak daha yüksek puana sahip olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 4. Yaş ve Medeni Durum kontrol edilerek MANCOVA sonuçları

Değişken no.	Medeni Durum (sd=1-470)		Cinsiyet (sd=1-470)		Medeni Durum(2)x Cinsiyet(2) (sd=1-470)		Hata Varyansı	Yorum
	F	Eta kare	F	Eta kare	F	Eta kare		
1	4.37	.01	25.94	.05	-	-	2.23	Erkekler > Kadınlar Evli Olmayanlar > Evliler
2	-	-	-	-	4.13	.01	2.31	Evli Olmayan Erkekler > Evli Olmayan Kadınlar Evli olmayan Erkekler > Evli Erkekler
3	-	-	24.70	.05	-	-	2.29	Erkekler > Kadınlar
4	-	-	5.37	.01	-	-	2.32	Erkekler > Kadınlar

5	-	-	4.81	.01	-	-	2.11	Erkekler > Kadınlar
6	-	-	6.40	.01	-	-	1.92	Erkekler > Kadınlar
7	30.38	.06	4.93	.01	-	-	2.41	Kadınlar > Erkekler Evliler > Evli Olmayanlar
8	13.57	.03	-	-	-	-	2.14	Evliler > Evli Olmayanlar
9	-	-	-	-	-	-	1.94	-
10	-	-	5.10	.01	-	-	1.65	Kadınlar > Erkekler
11	-	-	-	-	-	-	1.99	-
12	6.00	.01	-	-	3.95	.01	2.32	Evliler > Evli Olmayanlar Evli Olmayan Erkekler > Evli Olmayan Kadınlar
13	-	-	12.9 6	.03	-	-	2.16	Erkekler > Kadınlar
14	5.59	.01	9.43	.02	-	-	2.04	Kadınlar > Erkekler

									Evliler > Evli Olmayanlar
15	-	-	-	-	-	-	1.90	-	
16	-	-	4.45	.01	5.31	.01	149.81		Kadınlar > Erkekler
									Evli Kadınlar > Evli Erkekler
17	7.38	.02	23.7 9	.05	-	-	164.43		Erkekler > Kadınlar
									Evli Olmayanlar > Evliler
18	38.21	.08	-	-	-	-	127.70		Evliler > Evli Olmayanlar
19	-	-	13.1 8	.03	-	-	11.40		Erkekler > Kadınlar
20	-	-	-	-	-	-	7.02		Erkekler > Kadınlar
21	-	-	3.93	.01	-	-	6.70		Kadınlar > Erkekler
									Evli Olmayanlar > Evliler
22	-	-	6.12	.01	-	-	12.07		-

23	12.36	.03	4.35	.01	-	-	4.90	Kadınlar > Erkekler
24	-	-	-	-	-	-	11.95	-

*p<.05

İlişki istikrarı ölçeğinin alt ölçekleri olan ilişki doyumu, seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı değişkenleri diğer değişkenlerce aşamalı regresyon yöntemi ile yordanmıştır. Analize ilişkisel değişkenler (Tablo 1’de 1-15 numaralar arası sorular), izlenim ayarlamacılığı ölçeği puanı, özbilinç ölçeğinin alt ölçeklerine ilişkin puanlar dâhil edilmiştir. Tablo 5’te, Tablo 6’da, Tablo 7’de denkleme giren değişkenler sırasıyla raporlanmıştır.

Tablo 5. İlişki Doyumunun Yordanmasına İlişkin Aşamalı Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken no- Denkleme giriş sirasında	B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı	Serbestlik derecesi	F	Kısmi korelasyon
15	3.1	0.35	0.74	0.74	39.84	1-470	1346.58	0.42
10	2.51	0.26	0.81	0.81	29.13	2-469	1007.75	0.35

14	1.64	0.19	0.83	0.83	25.89	3-468	775.85	0.27
7	0.71	0.09	0.84	0.84	25.18	4-467	601.77	0.16
11	- 0.58	-0.07	0.84	0.84	24.7	5-466	492.84	-0.14
23	0.22	0.05	0.84	0.84	24.28	6-465	419.17	0.12
12	0.63	0.08	0.85	0.84	23.98	7-464	364.83	0.13
9	0.49	0.06	0.85	0.85	23.76	8-463	322.86	0.11
19	0.15	0.04	0.85	0.85	23.55	9-462	290.04	0.1

(p<.05)

Tablo 6. Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirmenin Yordanmasına İlişkin Aşamalı Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken no- Denkleme Giriş Sırasında	B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Serbestlik derecesi	F	Kısmi korelasyon
7	-1.81	-0.22	0.32	0.31	2-469	107.86	-0.2
1	1.51	0.18	0.35	0.35	3-468	84.2	0.18
9	-1.51	-0.16	0.37	0.37	4-467	70.01	-0.17
5	1.16	0.13	0.39	0.38	5-466	59.61	0.15
14	-1.88	-0.21	0.4	0.39	6-465	51.98	-0.18
19	0.33	0.09	0.41	0.4	6-465	53.03	0.11
3	-1.14	-0.13	0.41	0.4	7-464	46.57	-0.13
11	0.91	0.1	0.42	0.41	8-463	42.03	0.12
23	0.38	0.08	0.43	0.41	9-462	38.07	0.1
20	0.27	0.07	0.43	0.42	10-461	34.88	0.09

(p<.05)

Tablo 7. İlişki Yatırımının Yordanması için Uygulanan Aşamalı Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken- Denkleme Giriş Sırasında	B	Beta	R ²	Uyarlanmış R ²	Hata Varyansı	Serbestlik derecesi	F	Kısmi Korelasyon
8	1.77	0.22	0.28	0.28	48926.45	1-470	187.18	0.15
7	1.83	0.25	0.32	0.32	46607.18	2-469	109.71	0.2
20	0.46	0.13	0.35	0.34	44531.1	3-468	83.66	0.17
3	1.15	0.15	0.37	0.36	43320.32	4-467	67.62	0.18
14	1.77	0.21	0.38	0.38	42166.71	5-466	58.01	0.16

(p<.05)

Tartışma

Cinsiyet ve Medeni Duruma İlişkin Analizler Hakkında Tartışma

İlişkisel değişkenler hakkında cinsiyete ilişkin analizler ilişkinin sürmesine ilişkin beklenti (kadınlarda yüksek olması), partneri çekici bulmak (fark olmaması), ilişkinin niteliğini olumlu değerlendirmek (kadınlarda yüksek olması), ilişkide sorun yaşamak (fark olmaması), ilişkide kendini güvende hissetmek (fark olmaması), ilişkiye hiç başlamamış olmayı istemek (erkeklerde yüksek olması), ilişkiyi önemli bulmak (kadınlarda yüksek olması) değişkenleri açısından araştırmanın beklentileri doğrultusunda sonuçlanmıştır. Kadınların ilişkiye bağlılıkları ve mutluluklarının daha yüksek olması beklenirken cinsiyete ilişkin olarak fark bulunmamıştır. Bu sonuçların örneklemin eğitim durumunun yüksek olması ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

İlişkisel değişkenler hakkında medeni duruma ilişkin analizler ilişkinin sürmesine ilişkin beklenti (evlilerde yüksek olması), ilişkiye bağlılık (evlilerde yüksek olması), ilişkide sorun yaşamak (evliler ve evli olmayanlar arasında fark olmaması), ilişkide kendini güvende hissetmek (evlilerde yüksek olması), ilişkiye hiç başlamamış olmayı istemek (evliler ve evli olmayanlar arasında fark olmaması), ilişkiyi önemli bulmak (evlilerde yüksek olması) değişkenleri açısından araştırmanın beklentileri doğrultusunda sonuçlanmıştır. Partneri çekici bulmak, ilişkinin niteliğini olumlu değerlendirmek ve partneriyle mutlu olmak değişkenleri için evlilerin daha yüksek puan almaları beklenirken evliler ve evli olmayanlar arasında fark bulunmamıştır. Partneri çekici bulmak ve ilişkinin niteliğini olumlu değerlendirmek değişkenlerine ilişkin bulgular Bilecen'in (2007) bulgularıyla tutarlıdır. Partnerle mutlu olma değişkeninin medeni duruma bağlı olmamasının örneklemin eğitim durumuna bağlı olabileceği düşünülmektedir.

İzlenim ayarlamacılığı değişkeni açısından araştırmanın bulguları erkeklerin partnerleriyle ilişkilerinde, izlenim ayarlamacılığı

davranışlarını daha fazla gösterdiklerini ve daha yüksek izlenim ayarlamacılar olduklarını göstermektedir. Bu bulgular araştırmanın beklentileri ile aynı doğrultudadır. Araştırmada izlenim ayarlamacılığı literatüründen türetilen sorulardan ve izlenim ayarlamacılığı ölçeğinden evli olmayanların daha yüksek puanlar alacakları beklenmekteydi. Bu beklenti, iki sorudaki istisna dışında (partnerlerine, duygularını daha iyi ifade edebilmek için abartarak aktarma değişkeninde görülen ortak etki ve evli olmayanların partnerlerine daha fazla beyaz yalanlar söylüyor olması) karşılanmamıştır. Genel olarak medeni durum grupları arasında bu değişkenlerde fark olmadığı ya da evli olmayanların yüksek puan aldıkları söylenebilir. Gençlerin izlenim ayarlamacılığında daha yüksek puanlar aldıkları yönündeki literatür bulgusu (Day vd. 2002) ışığında ve yaş değişkeni bu çalışmada bir kontrol değişkeni olduğundan, söz konusu farkın görülmemesinin, insan yaşamında zamanla azalan izlenim ayarlamacılığının medeni durumla ilgisi olmadığını işaret etmektedir.

İlişki İstikrarı Ölçeği açısından cinsiyet farklılıkları hakkında yapılan analizler ilişki doyumu (kadınlarda yüksek olması) ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme (erkeklerde yüksek olması) değişkenlerinde araştırmanın beklentileri doğrultusunda sonuçlanmıştır. Kadınların ilişki yatırımlarının daha yüksek olması beklenirken cinsiyete ilişkin fark bulunamamıştır.

İlişki İstikrarı Ölçeği açısından medeni durum farklılıkları hakkında yapılan analizler seçeneklerin niteliğini değerlendirme (evli olmayanlarda daha yüksek olması) ve ilişki yatırımı (evlilerde daha yüksek olması) hakkında araştırmanın beklentileri doğrultusunda sonuçlanmıştır. Evlilerin ilişki doyumlarının daha yüksek olması beklenirken medeni duruma ilişkin fark bulunamamıştır. Evli kadınların ise evli erkeklere göre ilişki doyumları daha yüksek bulunmuştur. Bu durum literatürdeki, kadınların daha gelecek zaman yönelimli oldukları yönündeki bulgularla (Büyükşahin 2006; Öner 2001; Sakallı Uğurlu

2003) açıklanabilir. İlişki yatırımına ilişkin sonuç Çimen'in (2007) ve Işinsu Halat'ın (2009) evli bireylerle yaptıkları çalışmalarla tutarlıdır.

Özbilinç ölçeğinin tüm boyutları için cinsiyet farkı gözlenmemesi beklenmekteydi. Bu beklenti kendini düşünme ve sosyal kaygı boyutları için karşılanmıştır. Erkeklerin stil bilinçliliği, kadınların görünüm bilinçliliği (Gould 1987) ve içsel özfarkındalığının (Scheier vd. 1985) yüksek olması literatürle kısmen tutarlıdır. Bu sonuçlar, aynı zamanda ölçeğin beş boyutlu olarak ele alınmasının yerinde olduğunu göstermektedir. Medeni duruma ilişkin analizler görünüm bilinçliliği (evli olanlar ve olmayanlar arasında fark olmaması) ve sosyal kaygı (evli olanlar ve olmayanlar arasında fark olmaması) değişkenleri açısından araştırmanın beklentileri doğrultusunda sonuçlanmıştır. Evli olmayanların stil bilinçliliğinin, evlilerin kendini düşünme ve içsel özfarkındalıklarının yüksek olması beklenirken bu değişkenler arasında medeni duruma ilişkin fark bulunamamıştır. Bu sonuç yaşın kontrol değişkeni olmasına bağlı olabileceği gibi literatürdeki genel özbilinç-yüksek izlenim ayarlamacılığı, özel öz bilinç-düşük izlenim ayarlamacılığı benzerliği hakkındaki yaklaşımının tekrar değerlendirilmesi gerektiğiyle açıklanabilir.

İlişki İstikrarı Ölçeğine İlişkin Analizler Hakkında Tartışma

İlişki doyumunu değişkeninin yordanması sırasında denkleme giren değişkenler, izlenim ayarlamacılığı dışında (negatif ilişki beklenmekteydi) araştırmanın beklentileri doğrultusundadır. İzlenim ayarlamacılığına ilişkin bulgu Rusbult, Martz ve Agnew'un (1998) çalışmasıyla tutarlıdır.

Seçeneklerin niteliğini değerlendirme değişkeninin yordanması sırasında denkleme giren değişkenler, partnerine yanlış anlaşılacağını düşündüğü için durumu başka bir şekilde aktarma ve içsel özfarkındalık dışında araştırmanın beklentileri doğrultusundadır. İzlenim ayarlamacılığının ilişki doyumunu pozitif yordadığı sonucuyla birlikte

değerlendirildiğinde, izlenim ayarlamacılığı ve ilişki istikrarı alt ölçekleri arasındaki ilişkinin daha kapsamlı olarak araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. İçsel öz farkındalığa ilişkin sonuç, özbilincin 5 boyutlu olarak araştırılmasının doğru bir yaklaşım olduğunu göstermektedir.

İlişki yatırımı değişkeninin yordanması sırasında denkleme giren değişkenler, partnerine yanlış anlaşılacağını düşündüğü için durumu başka bir şekilde aktarma ve stil bilinçliliği dışında araştırmanın beklentileri doğrultusundadır. İzlenim ayarlamacılığının ilişki doyumunu pozitif yordadığı sonucuyla birlikte değerlendirildiğinde, izlenim ayarlamacılığı ve ilişki istikrarı alt ölçekleri arasındaki ilişkinin daha kapsamlı olarak araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Stil bilinçliliğine ilişkin sonuç, özbilincin 5 boyutlu olarak araştırılmasının doğru bir yaklaşım olduğunu göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Genel bir değerlendirmeye Yatırım Modeli ve izlenim ayarlamacılığı ilişkisinin özellikle ilişki doyumu boyutunda daha çok araştırmaya ihtiyaç vardır. Yatırım modeli unsurları ile özbilincin içsel öz farkındalık ve stil bilinçliliği boyutları arasında da ilişkiler olduğu görülmüş olup, konu hakkında literatürde yeterli çalışma bulunmamaktadır.

Romantik ilişkisine ilişkin olumlu değerlendirmeleri genellikle kadınların yaptığı, ya da cinsiyet farkı olmadığı görülmüştür. Kadınların ilişkiye bağlılık, ilişkideki mutluluk, ilişki yatırımı gibi değişkenlerde daha yüksek puanlar almaları beklenirken, cinsiyet açısından farklılık tespit edilmemesi hakkında eğitim açısından daha homojen bir grupta çalışılması literatüre katkıda bulunacaktır.

Erkeklerin daha yüksek izlenim ayarlamacı oldukları yönündeki literatür bulguları bu çalışma ile de desteklenmektedir. İzlenim ayarlamacılığına yönelik davranışlar erkeklerin partnerleriyle olan ilişkilerinde de gözlenmiştir.

Bu çalışmanın yürütüldüğü tarihte İlişki İstikrarı Ölçeği'nin "İlişki Bağlanımı" boyutu kullanılmamış olup, konu hakkındaki yeni çalışmalara bu boyutun da dâhil edilmesi faydalı olacaktır.

Kaynaklar

Akın, Ahmet vd. (2007). "Özbilinç Ölçeği'nin Türkçe Formunun Yapı Geçerliği ve Güvenirliği". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 40, S. 2, s. 257-276.

Allport, Gordon Willard (1943). "The Ego in Contemporary Psychology". *Psychological Review*, C. 50, S. 5, s. 451-478.

----- (1955). *Becoming: Basic Considerations for a Psychology of Personality*. New Haven: Yale University Press.

Bacanlı, Hasan (1990). *Kendini Ayarlama Becerisinin Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Bilecen, Nur (2007). *Yakın İlişkilerde Stres ve Stresle Başa Çıkma: Yatırım Modeline Göre Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Bookwala, Jamila ve Jamie Jacobs (2004). "Age, Marital Processes, and Depressed Affect". *The Gerontologist*, C. 44, S. 3, s. 328-338.

Bowlby, John (1969) *Attachment and Loss: Vol.1. Attachment*. New York: Basic Books.

----- (1973) *Attachment and Loss: Vol. 2. Separation: Anxiety Andanger*. New York: Basic Books.

----- (1980). *Attachment and Loss: Vol.3. Loss*. New York: Basic Books.

----- (1988). "Developmental Psychiatry Comes of Age". *American Journal of Psychiatry*, S. 145, s. 1-10.

Burnkrant, Robert E. ve Thomas J. Page (1984). "A Modification of the Fenigstein, Scheier, and Buss Self-consciousness Scales". *Journal of Personality Assessment*, C. 48, S. 6, s. 629-637.

Buss, Arnold H. (1980). *Self-consciousness and Social Anxiety*. San Francisco: Freeman.

Buss, Arnold H. ve Stephen R. Briggs (1984). "Drama and the Self in Social Interaction". *Journal of Personality and Social Psychology*, S. 47, s. 1310-1324.

Buss, David M. ve Michael F. Scheier (1976). "Self-consciousness, Self-Awareness, and Self-Attribution". *Journal of Research in Psychology*, S. 10, s. 463-468.

Büyükhahin, Ayda (2006). *Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

----- (2009). "Impact of Self Monitoring and Gender on Coping Strategies in Intimate Relationships Among Turkish University Students". *Sex Roles*, C. 60, S. 9/10, s. 708-720.

Büyükhahin, Ayda ve Selim Hovardaoğlu (2004). "Çiftlerin Aşka İlişkin Tutumlarının Lee'nin Çok Boyutlu Aşk Biçimleri Kapsamında İncelenmesi". *Türk Psikoloji Dergisi*, S. 19, s. 59-72.

Büyükhahin Sunal, Ayda ve Ali Dönmez (2011). "Self Monitoring in Romantic Relationships: Stress and Psychological Symptoms". *Education & Science / Eğitim ve Bilim*, C. 36, S. 162, s. 149-158.

Büyükhahin, Ayda vd. (2005). "İlişki İstikrarı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Türk Psikoloji Yazıları*, C. 8, S. 16, s. 25-37.

Büyükhahin, Ayda ve Selim Hovardaoğlu (2007). "Yatırım Modelinin Bazı İlişkisel Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Türk Psikoloji Dergisi*, C. 22, S. 59, s. 69-86.

Campbell, W. Keith vd. (2006). "Narcissism, Interpersonal Self-regulation, and Romantic Relationships: An Agency Model Approach". In K. D. Vohs, & E. J. Finkel (Eds.), *Self and Relationships: Connecting Intrapersonal and Interpersonal Processes*, New York: Guilford Press, s. 57-83.

Clark, Margaret S. ve Harry T. Reis (1988). "Interpersonal Processes in Close Relationships". *Annual Review of Psychology*, S. 36, s. 609-672.

Cole, Tim (2001). "Lying to the One You Love: The Use of Deception in Romantic Relationships". *Journal of Social and Personal Relationships*, S. 18, s. 107- 129.

Cooley, Charles Horton (1902) *Human Nature and The Social Order*. Charles Scribner's Sons, New York.

Çimen, Ş. Eser (2007). *Görücü Usulü ve Anlaşarak Evlenen Bireylerin Çeşitli Sosyal Psikolojik Faktörler Yönünden Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Day, David V. vd. (2002). "Self-Monitoring and Personality at Work: A meta-Analytic Investigation of Construct Validity". *Journal of Applied Psychology*, C. 87, S. 2, s. 390-401.

DePaulo, Bella M. vd. (2004). "Serious Lies". *Basic & Applied Social Psychology*, C. 26, S. 2/3, s. 147-167.

Edelmann, Robert J. (1981). "Self-Consciousness and Social Anxiety (Book Review)". *British Journal of Psychology*, C. 72, S. 4, s. 515.

Fenigstein, Allan (1979). "Self-consciousness, self-attention, and social interaction". *Journal of Personality and Social Psychology*, C. 37, S. 1, s. 75-86.

Fenigstein, Allan vd. (1975). "Public and Private Self-Consciousness: Assessment and Theory". *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, S. 43, s. 522-527.

Finkel, Eli J. ve W. Keith Campbell (2001). "Self-control and Accomodation in Close Relationships: An Interdependence Analysis". *Journal of Personality and Social Psychology*, S. 81, s. 263-277.

Fitzsimons, Grainne (2006). "Pursuing Goals and Perceiving Others: A Self-Regulatory Perspective on Interpersonal Relationships". In Vohs, Kathleen D. ve Eli J. Finkel (Eds.) *Self and Relationships, Connecting Intrapersonel and Interpersonal Processes*, The Guilford Press, NY, s. 32-53.

Gould, Stephen J. (1987). "Gender Differences in Advertising Response and Self-Consciousness Variables". *Sex Roles*, C. 16, S. 5/6, s. 215-225.

Haferkamp, Claudia J. (1991). Orientations to Conflict: Gender, Attributions, Resolution Strategies, and Self-Monitoring. *Current Psychology*, C. 10, S. 4, s. 227.

Hendrick, Clyde vd. (1998). The Love Attitudes Scale: Short Form. *Journal of Social and Personal Relationships*, C. 15, S. 2, s. 147-159.

Hovardaoğlu, Selim (1994). *Davranış Bilimleri İçin İstatistik*. Ankara: Hatiboğlu Yayınları.

----- (1996). "Sosyal Mübadele: Evlilikle İlgili Değerlendirmelere Etkisi". *Türk Psikoloji Dergisi*, C. 11, S. 36, s. 12-24.

----- (2000). *Davranış Bilimleri İçin Araştırma Teknikleri*. Ve-Ga Yayınları, Ankara.

Işınsu Halat, Melahat (2009). *Yatırım Kuramı Bağlamında Evli Çiftlerde Uyum, Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri ile Yalnızlık Arasındaki Bağlantılar*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Knee, C. Raymond ve Amy A. Canavello (2006). "Implicit Theories of Relationships and Coping in Romantic Relationships". In Vohs, Kathleen D. ve Eli J. Finkel (Eds.) *Self and Relationships, Connecting Intrapersonel and Interpersonal Processes*, The Guilford Press, NY, s. 160-176.

Le, Benjamin ve Christopher R. Agnew (2003). "Commitment and its Theorized Determinants: A Meta-Analysis of the Investment Model". *Personal Relationships*, S. 10, s. 37-57.

Levenson, Robert W. vd. (1993). "Long-term Marriage: Age, Gender, and Satisfaction". *Psychology And Aging*, C. 8, S. 2, s. 301-313.

Mead, George Herbert (1934). *Mind, Self, and Society*. Chicago: The University of Chicago Press.

Mittal, Banwari ve Sive K. Balasubramanian (1987). "Testing the Dimensionality of the Self-Consciousness Scales". *Journal of Personality Assessment*, C. 51, S. 1, s. 53.

Öner, Bengi (2001). "Factors Predicting Future Time Orientation for Romantic Relationships With the Opposite Sex". *Journal of Psychology*, C. 135, S. 4, s. 430-438.

Park, Lora E. vd. (2006). "Contingencies of Self-Worth and Self-Validation Goals: Implications for Close Relationships". In Vohs, Kathleen D. ve Eli J. Finkel (Eds.) *Self and Relationships, Connecting Intrapersonal and Interpersonal Processes*, The Guilford Press, NY, s. 84-103.

Rawn, Catherine D. ve Kathleen D. Vohs (2006). "The Importance of Self-Regulation for Interpersonal Functioning". In Vohs, Kathleen D. ve Eli J. Finkel (Eds.) *Self and Relationships, Connecting Intrapersonal and Interpersonal Processes*, The Guilford Press, NY, s. 219-236.

Reno, Raymond R ve David A. Kenny (1992). "Effects of Self-Consciousness and Social Anxiety on Self-Disclosure among Unacquainted Individuals: An Application of the Social Relations Model". *Journal of Personality*, C. 60, S. 1, s. 79-94.

Rugancı, R.Neslihan (1995). "Private and Public Self-Consciousness Subscales of Fenigstein, Scheier and Buss Self-Consciousness Scale: A

Turkish Translation”. *Personality and Individual Differences*, C. 18, S. 2, s. 279-282.

Rusbult, C. E. (1980). “Commitment and Satisfaction in Romantic Associations: A Test of the Investment Model”. *Journal of Experimental Social Psychology*, S. 16, s. 172 - 186.

Rusbult, Caryl E. (1983). “A Longitudinal Test of the Investment Model: The Development (and Deterioration) of Satisfaction and Commitment in Heterosexual Involvements”. *Journal of Personality And Social Psychology*, C. 45, S. 1, s. 101-117.

Rusbult, Caryl E. (1988). “Commitment in Close Relationships: The Investment Model”. In L. Peplau, D. Sears, S. Taylor, & J. Freedman (Eds.), *Readings in Social Psychology*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, s. 147-157.

Rusbult, Carly E. vd. (1986). “Predicting Satisfaction and Commitment in Adult Romantic Involvements: An Assessment of the Generalizability of the Investment Model”. *Social Psychology Quarterly*, C. 49, S. 1, s. 81-89.

Rusbult, Carly E. vd. (1991). “Accommodation Processes in Close Relationships: Theory and Preliminary empirical evidence”. *Journal of Personality and Social Psychology*, S. 60, s. 53-78.

Rusbult, Carly E. vd. (1998). “The Investment Model Scale: Measuring Commitment Level, Satisfaction Level, Quality of Alternatives, and Investment Size”. *Personal Relationships*, S. 5, s. 357-391.

Sakallı Uğurlu, Nuray (2003). “How Do Romantic Relationship Satisfaction, Gender Stereotypes, and Gender Relate to Future Time Orientation in Romantic Relationships”. *Journal of Psychology*, C. 137, S. 3, s. 294.

Scheier, Michael F. ve Charles S. Carver (1985). “The Self-Consciousness Scale: A Revised Version for Use With General

Populations”. *Journal of Applied Social Psychology*, C. 15, S. 8, s. 687-699.

Schlenker, Barry R. ve Michael F. Weigold (1990). “Self-Consciousness and Self-Presentation: Being Autonomous Versus Appearing Autonomous”. *Journal of Personality and Social Psychology*, C. 59, S. 4, s. 820-828.

Showers, Carolyn J. (1992). “Compartmentalization of Positive and Negative Self-Knowledge: Keeping Bad Apples Out of The Bunch”. *Journal of Personality and Social Psychology*, S. 62, s. 1036-1049.

Showers, Carolyn J. (1995). “The Evaluative Organization of Self-Knowledge: Origins, Processes, and Implications for Self-Esteem”. In M. H. Kernis (Ed.) *Efficacy, Agency and Self-Esteem*, New York: Plenum Press, s. 101-120.

Showers, Carolyn J. (2002). “Integration and Compartmentalization: A Model of Self-Structure and Self-Change”. In D. Cervone & W. Mischel (Eds.) *Advances in Personality Science*, New York: Guilford Press, s. 271-291.

Showers, Carolyn J. ve Susanne B. Kevlyn (1999). “Organization of Knowledge About a Relationship Partner: Implications for Liking and Loving”. *Journal of Personality and Social Psychology*, S. 76, s. 958-971.

Snyder, Mark (1974). “Self-monitoring of Expressive Behavior”. *Journal of Personality and Social Psychology*, C. 30, S. 4, s. 526-537.

Sprecher, Susan (1998). “Social Exchange Theories and Sexuality”. *The Journal of Sex Research*, C. 35, S. 1, s. 32-43.

Swann Jr., William B. (1990). “To Be Known or To Be Adored: The Interplay of Self-Enhancement and Self-Verification”. In Higgins, E. T & Sorrentino, R. M. (eds.), *Handbook of Motivation and Cognition: C. 2*, New York: Guilford, s. 408-448.

Sherif, Muzaffer ve Carolyn Wood Şerif (1956). *An Outline of Social Psychology*. New York: Harpers & Brothers.

Thibaut, John W. ve Harold H. Kelley (1959). *Social Psychology of Groups*, New York: Wiley.

Wenzel, Amy vd. (2005). "Communication and Social Skills in Socially Anxious and Non-anxious Individuals in the Context of Romantic Relationships". *Behaviour Research and Therapy*, S. 43, s. 505-519.

Weinstein, Lawrence vd. (2010). "College students' Chronological Age Predicts Marital Happiness Regardless of Length of Marriage". *College Student Journal*, C. 44, S. 2, s. 413-416.

EXTENDED ABSTRACT

Within the scope of this study, the Investment Model (Rusbult 1980) based on the Interdependence Theory (Thibaut and Kelley 1959), self-monitoring variable based on self-regulation, self-consciousness variable, of which similarities with self-monitoring are stated, but sufficient number of researches on close relationship are not available, and some other relational variables are considered. Relational variables are defined within the scope of self-monitoring study of Snyder (1974) and the questions asked to individuals in order to better understand their relationships with the partners. The individuals are asked questions about their relationships such as whether or not they prefer white lies, they express their feelings excessively or differently, they act unreactive or pretending, they pretend to have some feelings to give suitable reaction, as well as they are asked about their expectations and commitment about their relationship, the importance given to the relationship, happiness or the problems in the relationship, whether or not they prefer not to have started the relationship at all, their opinions on the quality and duration of the relationship, their feeling on safety of the relationship and whether or not they find their partner attractive.

The Investment Model components are estimated via self-monitoring, self-consciousness and other variables within the scope of the study and all variables used in the study are evaluated according to gender and marital status varieties.

Other than the questions asked to the participants, the Investment Model Scale (Büyükkşahin, Hasta and Hovardaoğlu 2005; Rusbult, Martz and Agnew 1998), Self-Monitoring Scale (Bacanlı 1990; Snyder 1974) and Self-Consciousness Scale (Akın, Abacı, Öveç 2007; Mittal and Balasubramanian 1987) are used. The number of participants is 472, 236 of which is women and 236 is men. The average age of participants is 32.14. ($S = 7.67$).

When analyzing the differences in the gender and marital status, age and duration of relationship variables are controlled and MANCOVA is applied, whereas hierarchic regression analysis is used in Investment Model components analysis. With regards to gender and marital status, group differences are examined and discussed in the study.

In evaluation of Investment Model components by regression method, self-monitoring and questions about self-monitoring, telling white lies, questions expressing negative evaluation of relationship, style consciousness, appearance consciousness and social anxiety points are considered as negative predictions, whereas other variables are considered as positive predictions for relationship satisfaction and relationship investment sub-scales. For evaluation of quality of

alternatives component, the expectations are just reversed in the other two components, other than the social anxiety variable. Social anxiety variable is expected to also have negative impact on prediction of this scale.

The variables in hierarchic regression analysis in estimation of relationship satisfaction are; to be happy with the partner, to evaluate the quality of relationship positively, to consider the relationship as significant, expectation on continuation of the relationship, to have problems in relationship (negatively), internal self-awareness, to feel safe in the relationship, to find the partner attractive and self-monitoring variables respectively.

The variables in hierarchic regression analysis in evaluation of relationship quality are; expectation on continuation of relationship (negatively), to pretend like having a suitable feeling, to find the relationship significant (negatively), self-monitoring, to transfer the feelings to the partner differently (negatively), to have problems in the relationship, internal self-awareness and style consciousness variables respectively.

The variables in hierarchic regression analysis in estimation of relationship investment are; commitment about the relationship, expectation on continuation of the relationship, style consciousness, to express the situation differently and to consider the relation as significant respectively.

The expectations on the study are mostly met in estimation of Investment Model components. Unexpected results are as follows; self-monitoring predicts relationship satisfaction positively, different expression of the situation to the partner variable predicts evaluation of quality of alternatives variable negatively, whereas predicts relationship investment component positively, internal self-awareness predicts evaluation of quality of alternatives scale positively and style consciousness predicts relationship investment positively. The results on gender and marital status are rather to be evaluated together with the information that the individuals in the study have high education status. The results on regression analysis show unexpected impacts of self-monitoring with respect to Investment Model components and more studies are required to be done.